

A Honismereti Szövetség egyéves tevékenysége (1991. július – 1992. július)

I. Szervezeti kérdések

Az 1991. évi Honismereti Akadémia óta egy megye (Nógrád) kivételével valamennyi megyében megalakult a Megyei Honismereti Egyesület, a beérkezett adatok alapján a tagság összlétszáma 4493 fő. A létszám és a csatlakozott szervezetek, körök számának növekedése örvendetes, remélhetőleg a következő években még többen csatlakoznak szervezetünkhöz.

Az év folyamán 6 alkalommal hívtuk össze az *elnökséget*, szükség esetén kibővítve a megyei egyesületek elnökeivel, titkáraival, a kuratórium tagjaival. A megyei egyesületeknek a megvitattott kérdésekről a mindenkor megküldött emlékeztetőkben számoltunk be.

Ez év február 22-én ülésezett a választmány, mely elfogadta a honismereti munkáért adható kitüntető plakett tervét, megvitatta és elfogadta az 1100. évforduló megünneplésére szóló felhívást, pályázati kiírásokat, valamint – módosításokkal – a XX. Honismereti Akadémia programtervét.

A *munkabizottságok* folyamatosan végezték tevékenységüket. A *tábori* munkabizottságok novemberben 34 táborvezető részvételével megvitatta az 1991. évi táborok tapasztalatait. Ez év április 8-án pedig áttekintették a bizottság tagjai a beérkezett tábori pályázatokat, javaslatot tettek a támogatások összegére, melyet az elnökség jóváhagyott.

A *határon túli* magyarok honismereti munkabizottsága két alkalommal ülésezett. E bizottságon keresztül is rendszeres kapcsolatot tartottunk az ipolyvási honismereti aktivistákkal, segítettük a honismereti kör megalakulását, amelynek szakmai, módszertani segítséget nyújt a szövetség. 1991 októberében 2 napos kihelyezett, kibővített szerkesztőbizottsági ülést tartottunk Ipolyváson, 12 fő részvételével.

Hasonlóan jó kapcsolat alakult ki az Erdélyi Múzeum Egyesülettel, mellyel együttműködési megállapodásban rögzítettük a szakmai-módszertani anyagok cseréjét (az OSZK közreműködésével), a személyes és kutatói kapcsolatok lehetőségeinek bővítését. Halász Péter az elnökség képviselőjeként Nagyváradon honismereti tanácskozáson vett részt, ahol a kapcsolatok további bővítésének lehetőségeit is megbeszéltek.

A *nemzetiségi bizottság* szintén két alkalommal ülésezett, aktuális feladatokat vitatva meg. A *Nemzeti Örökség bizottság* munkabizottság helyett tagszervezetként való csatlakozását kérte, melyet az elnökség – a korábbi tevékenységről elhangzott beszámoló után – elfogadott.

Figyelemmel kísértük a megyei egyesületek munkáját, több egyesületi ülésen részt vettünk (Bp., Csongrád m., Baranya m., Somogy m., Vas m.). A kapcsolat az emlékeztetők és egyéb információk megküldésén túl egyre sokoldalúbb – több megye is megküldi emlékeztetőit, tájékoztat rendezvényeiről, rendszeres a személyes kapcsolat is.

Lebonyolítottuk az átköltözést a TESZ új székházába (Budapest XII., Szoboszlai utca 2–4.), ahol egy szoba áll rendelkezésünkre havi 5000 Ft költség-hozzájárulás ellenében.

II. Rendezvények

a) Az *évfordulós megemlékezések* sorában kiemelkedő volt a Széchenyi-emlékülés megrendezése Budapesten a Ráday Kollégiumban, ahol 280 fő vett részt (jó néhány vidéki egyesületi tag is!) köztük örvendetes sok diák. A Szántódi Tudományos Társasággal közösen rendeztünk tudományos emlékülést Szántódon, mintegy 100 fő részvételével.

Közreműködünk a Tájak-Korok-Múzeumok által szervezett országos Széchenyi-vetélkedő meghirdetésében, 20 000 Ft összegű pályadíjat adunk át a döntő nyertesei közül 5 diáknak. Segítettük a TKM által szervezett Széchenyi Honismereti Tábor, ahová a 192 résztvevő a korábbi vetélkedő legjobbjaként kerültek.

Március 14-én a Kossuth Szövetséggel közösen megkoszorúztuk Kossuth Lajos síremlékét, és együtt készülünk a további évtordulós eseményekre.

b) Március 7–8-án *Csillebércen* szerveztünk 2 napos tanácskozást honismereti táborok vezetői részére, ahol 25 fő vett részt. Az elvi kérdések megvitatása mellett a tábor-szervezés, -vezetés gyakorlati tennivalóiról, a tábori programtervről is kicserélték tapasztalataikat. Kérésükre októberben 4 napos továbbképzést szervezünk, ahol a táborok kiscsoportvezetői is részt vehetnek.

Március 21–22-én *Szobon* került sor a honismereti periodikák, kiadványok szerkesztőinek III. (más számítások szerint az V.) országos konferenciájára, ahol 40 résztvevő megvitatta a kiadás nehézségeit, ugyanakkor nagyon szép eredményeit is. A rendezvénynek a Pest Megyei Honismereti Egyesület volt a házigazdája, a 2 év múlva sorra kerülő tanácskozásra a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei egyesülettől kaptunk meghívást.

c) Elnökségünk tagjai több helyi rendezvényen vettek részt, így októberben Szolnokon a Széchenyi-évtordulóra rendezett emlékülésen, ez év januárjában Vas megyében, Hosszúperesztegen egész napos honismereti rendezvényen, ahol a falunap után délután a falu történetét bemutató honismereti kiadvány szakmai bemutatására került sor. Március 3-án elnökségünk 3 tagja vett részt a muhi emlékünnepeken.

d) Szeptembertől folyamatos tevékenységet jelentett a XX. Honismereti Akadémia előkészítése, melynek során nagyon jó együttműködés alakult ki a Baranya Megyei Honismereti Egyesülettel, a Megyei Művelődési Központtal és a támogató szervekkel, intézményekkel. Az előkészítő-szervező munka fázisairól rendszeresen tájékoztattuk az elnökséget, ill. a választmányt, melyek jóváhagyásával véglegesítettük a programot.

III. A pályázatok sorában

a) Értékeljük a Legújabbkori Történeti Múzeummal közösen meghirdetett honismereti, helytörténeti pályázatra (1990–91.) beérkezett 180 pályázatot (ebből 130 felnőtt, 50 ifjúsági). A díjak átadására az akadémia keretében kerül sor. Ezzel egy időben meghirdetjük az újabb pályázatot 1992–93-ra.

A Néprajzi Múzeummal közösen meghirdetett hagyományos néprajzi és nyelvjárás-gyűjtő pályázat kiírását módosítottuk, a díjazásban is részt vettünk, 50 000 Ft-ot felajánlva a legjobbaknak. Részt vettünk a május 23-ai díjkiosztó ünnepségen is.

A legismereti táborok támogatására kiírt pályázatra 88 pályamunka érkezett, a tábori munkabizottság 86-ot javasolt támogatásra összesen 1 661 000 Ft összeggel, melyet az elnökség jóváhagyott. A támogatási összegeket átutaltuk, valamennyi táborvezetőt külön értesítettünk, a megyei egyesületeknek pedig megküldtük a támogatásról készült összesítést.

A kiadványok támogatására – az elnökség állásfoglalása alapján – csak akkor kerülhet sor ez évben, ha a parlamenti bizottságtól támogatást kapunk.

Közös honismereti, helytörténeti pályázatot hirdettünk meg az Erdélyi Múzeum Egyesülettel, mellyel megállapodtunk abban, hogy szövetségünk biztosítja a pályadíjakat, a dolgozatok egy-egy példányának megőrzését, a legjobbak publikálását, az egyesület pedig a munka szakmai gondozását végzi.

b) Ez évben is benyújtottuk pályázatunkat az Országgyűlés Parlamenti Bizottságához, 5,5 millió Ft támogatást kérve munkánkhoz. A döntésről még nem kaptunk tájékoztatást.

Részt vettünk a Művelődési Minisztérium 1991. szeptember 1. pályázatán, ahol a kért 550 000 Ft támogatást teljes összegben megkaptuk (ebből 200 000 Ft-ot a „Honismeret” határon túli terjesztésére, 200 000 Ft-ot a táborok szervezésére, 100 000 Ft-ot a Honismereti Akadémia és 50 000 Ft-ot a kiadványszerkesztői tanácskozás szervezésére fordítottunk).

Ugyancsak a Művelődési Minisztériumtól kaptunk 350 000 Ft-ot a Honismeret folyóirat előállítási költségeihez.

A Lakitelek Alapítvány 40 000 Ft-tal támogatta a szobi tanácskozásunkat.

IV. A HONISMERET c. folyóirat megjelenését sikerült végre rendezni, visszaálltunk a kéthavonkénti megjelenítésre. A terjesztést a postával kötött szerződés alapján szeretnénk megoldani, ami nagyon sok problémával jár mind a terjesztést, mind az árusítást illetően. Előfizetőink száma 1992-ben 1420 fő, az eladott példányok száma 40–50 db Budapesten, ugyanennyi vidéken. (Az igény erre sokkal nagyobb, de a posta érdektelenségét sajnos nem tudjuk leküzdeni.) A lapot továbbra is 2500 példányban jelentetjük meg. A határon túli terjesztésben ez évben is segítségünkre van az OSZK 150 példány előfizetésével, és alkalmi fuvarokkal. A szerkesztőbizottság kéthavonta rendszeresen ülésezett. Budapest, 1992. június 10.

Bartha Éva

Honismereti Szövetség számvizsgáló bizottságának 1992. évi jelentése

1992. május 26-án – megbízatásának és kötelezettségének megfelelően vizsgálta az Országos Honismereti Szövetség gazdálkodási, számviteli, bizonylati fegyelmét, rendjét – a megalakulástól napjainkig. Tapasztalatait az alábbiak szerint összegezve tárja a Honismereti Szövetség küldöttközgyűlése elé.

1. *A könyvvitel rendje:* Az Országos Honismereti Szövetség az állami pénzügyekről szóló törvény, illetve az 52/1988. (XII. 24.) pénzügyminiszteri rendelet alapján egyszerűsített könyvvitel vezetésére kötelezett. A Hazafias Népfront által létrehozott 8 000 000 Ft-os alapítványt és az Országos Honismereti Szövetség egyéb pénzeszközeit elkülönítve kezelik az OTP Budapest V. kerületi fiókjánál. Ugyanúgy elkülönül a könyvvitel is. Két naplófőkönyv került bevezetésre, melyet az előírásnak megfelelően – a használatbavétel előtt – hitelesítették az adóhatósággal 19624930/1990. 06. 20., illetve 196244947/1990. 09. 14. szám alatt.

2. *A számviteli bizonylati rendje, a bizonylati fegyelem:* A Honismereti Szövetség működése során felmerülő minden gazdasági műveletről, eseményről, amely a szövetség eszközeinek, forrásainak állományát és összetételét megváltoztatta – bizonylatot állítottak ki. A számviteli nyilvántartásokban a gazdasági műveletek folyamatát tükröző összes bizonylat adatait rögzítették. A bizonylatok a könyvviteli elszámolásokhoz szükséges egyéb adatokat és technikai megjelöléseket is tartalmazzák: a bizonylatokon minden esetben feltüntetik a kifizetés célját, megjelölik az eseményeket, melynek érdekében a költség felmerült. A záradékolt bizonylatot a szövetség választott vezetői és a számviteli rendért felelős ügyintézők aláírásokkal ellátták, a gazdasági események, műveletek megtörténtét, mennyiségi és minőségi adataikat hitelt érdemlően igazolták. A számviteli nyilvántartásokba szabályszerűen kiállított bizonylatok alapján történtek a bejegyzések – pénzügyi számla-kivonatok, bevételi és kiadási pénztárbizonylatok kíséretében – melyek megfelelnek az alaki előírásoknak is. A bizonylatok tartalmi és alaki kellei túlnyomórészt biztosítottak, előírászerűek – erről szűrőpróbaszerű ellenőrzéssel győződünk meg. A naplófőkönyv és a bizonylatok adatai közötti egyeztetés és ellenőrzés lehetséges logikailag zárt rendszerben biztosított. (Napi egyenlegkimutatás, negyedéves zárás, banki és pénztárforgalom időrendbeni könyvelése.)

A bizonylatok tárolása és megőrzése: A bizonylatok megőrzésének rendszere biztosította a könyvelési feljegyzések hivatkozása alapján a bizonylatok visszakereshetőségét az ellenőrzés során: időrendi sorrendben, évenként elkülönítve, besorszámozva a bankkivonatok és a pénztárbizonylatok, mellékleteikkel együtt. A gazdasági ügyek intézésével megbízott Czifra Antalné gazdasági igazgató gondoskodik a bizonylatok és a szövetség házipénztára biztonságos megőrzéséről is. Szakképzettsége, személye garancia a szövetség gazdasági ügyeinek szabályos, szakszerű vitelére.

3. *Mérleg- és vagyonkimutatás:* A pénzügyminiszter 62/1988. sz. rendelete értelmében – melynek hatálya kiterjed a társadalmi szervezetre és az alapítványra is a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1987. évi VI. törvény alapján adóalanyként az adóhatóságnál bejelentkezett. Az adóhatóság részére 1990. és 1991. év végén elkészült az éves mérleg, a bevallási kötelezettségnek eleget téve. A mérleget a szövetség vezetői és a számviteli rendszerért felelős vezető aláírásával ellátott, a tiszteletdíjából levont személyi jövedelemadót átutalta az adóhatóság számlájára.

Összegezve: a Honismereti Szövetség eszközeinek kezelésével megbízottak szabályszerűen, a szövetség célkitűzéseinek megfelelően, jól gazdálkodtak. Elismerésre méltó az a gondos, lelkiismeretes közreműködés, melyet az elmúlt két év alatt Czifra Antalné és Bartha Éva titkár kifejtett a Honismereti Szövetség gazdálkodása és számviteli rendje biztosítása érdekében.

Janek Éva–Hajdú Jánosné

Honismereti Szövetség ellenőrző bizottságának 1992. évi jelentése

1. Bizottságunk folyamatosan figyelemmel kísérte a mozgalom szerveinek két közgyűlés közti tevékenységét. Szövetségünk választmánya, elnöksége és munkabizottságai nem sértették a Magyar Köztársaság törvényeit, valamint a HSZ alapszabályának megfelelően működtek. Tudomásunk szerint tagozataink, tagszervezeteink is hasonló módon dolgoztak, törvényeinket és alapszabályunkat tiszteletben tartották. Ezért az ellenőrző bizottság az elmúlt év során nem kényszerült semmilyen közbeavatkozásra. Viszont az országban uralkodó feszültségek következtében megjelenő türelmetlenség bizonyos jeleivel összejöveteleinken is néhányszor találkoztunk – felismerve ennek káros hatását, kifejtettük ellenvéleményünket.

2. A HSZ működése során kiderültek az alapszabály gyengéi, ezért az ellenőrző bizottság egyetért az elnökség azon kezdeményezésével, miszerint a közgyűlés megfelelő előkészítés után tüzze napirendre az alapszabály kiegészítését.

3. Megvizsgáltuk a XIX. Honismereti Akadémia Békéscsabán elfogadott ajánlásait.

Örömmel állapítjuk meg, hogy

- a mozgalom szervei erősödtek,
- megalapítottuk a Honismereti Emléklakettet és Díjat,
- szaporodtak a szakmai munkabizottságok,
- elkészült a honfoglalás 1100-dik évfordulójának megünneplésére vonatkozó tervzet,
- sor került Szobon a honismereti kiadványok szerkesztőinek tanácskozására.

Megállapítottuk viszont, az ajánlások közül még több nem teljesült vagy nem teljesülhetett.

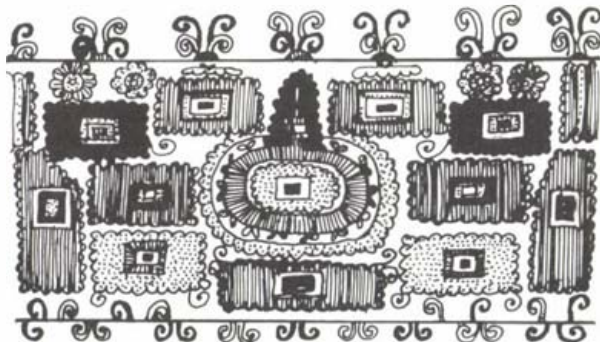
Még nem mindenhol teljes a helyi szövetségek és a honismeret munkásainak összefogása, valamint az önkormányzatokkal, intézményekkel való megfelelő kapcsolat kialakítása.

4. Az ellenőrző bizottság működésének hatékonyabbá tétele érdekében javasolja a közgyűlésnek: a bizottságunk tagjainak számát emeljük 5 főre, így lehetőségünk nyílik egy-egy tájegység honismereti munkájának folyamatos figyelemmel kísérésére.

5. Végezetül a Honismereti Egyesület minden tevékeny résztvevőjének tisztelettel elismerésünket fejezzük ki.

Budapest, 1992. május 14.

Dr. Bolla Dezső–Karacs Zsigmond–Perics Péter

Sárközi hímzés – Székely Judit rajza

A Honismereti Szövetség pénzgazdálkodása

Indulótöke:	8 000 000 Ft	
Egyéni támogatás:		
Kukorelli István	53 700 Ft	
Túróczi István nyugd.	1 000 Ft	
Harsányi György	1 000 Ft	
Bevétel:	1991. évi	1992. I–V. hó
Pályázatok útján elnyert összegek:	2 005 000	
I. részlet (l.: beszámoló)		341 400
OTP City Bank kamat	2 005 386	1 230 690
Előfizetési díj	117 450	30 668
Honismereti Akadémia 7 x 1200 (lezárásig beérkezett)		8 400
Összesen:	4 127 836	1 611 158
Kiadás:		
Nyomdaköltség	1 291 902	425 382
Szerzői tiszteletdíjak, megbízási díjak	510 820	276 010
Helyiségbérlet, telefondíj, tagdíj	38 560	42 895
Telefonszerelési költség		30 000
Postai költség	55 347	25 632
Rendezvények, testületi ülések, kiküldetés	594 630	191 492
Támogatások (táborok, kiadványok)	1 739 000	1 558 000
Néprajzi pályázat	50 000	50 000
Tárgyjutalom, vásárlási utalvány	50 433	8 755
Egyéb költség	1 049	7 415
Összesen:	4 331 741	2 615 581
A beszámolás időszakában 6 500 000 Ft City Banknál elhelyezve.		
A HISZ Alapítvány számlán		713 942 Ft
A HISZ számlán		163 377 Ft
Összesen:		7 377 319 Ft

Az alaptökekből megelőlegeztük a táborok támogatását.

Czifra Antalné

A Honismereti Szövetség taglétszáma, 1992

Megye	Egyéni tag	Közösség	Közösségi taglétsz.	Összesen
1. Baranya	26	49	437	463
2. Bács-Kiskun	41	10	200	241
3. Békés	30	19	570	600
4. Borsod-Abaúj-Zemplén	85	–	–	85
5. Csongrád	12	15	123	135
6. Fejér	45	2	46	91
7. Győr-Moson-Sopron	172	36	672	844
8. Hajdú-Bihar	45	18	200	245

Megye	Egyéni tag	Közösség	Közösségi taglétsz.	Összesen
9. Heves	29	18	200	229
10. Komárom-Esztergom	50	22	220	270
11. Nógrád	–	–	–	–
Balassagyarmat	80	–	–	80
12. Pest	40	13	272	312
13. Somogy	?	–	–	–
Mesztegnyő	54	–	–	54
14. Szabolcs-Szatmár-Bereg	?	–	–	–
15. J.-N.-Szolnok	46	14	210	256
16. Tolna	?	–	–	–
17. Vas	94	7	54	148
18. Veszprém	64	9	300	364
19. Zala	?	–	–	–
20. Budapest	43	–	–	43
21. Nemzeti Örökség Biz.	33	–	–	33
Összesen:	989	232	3504	4493

A honismeret a hazai sajtóban

Április

1-jén: A hatvani művelődési központ városukról helytörténeti előadás-sorozatát indít, amellyel az iskolában működő várostörténeti szakkörök munkájához kívánunk segítséget adni (NéH). – Lentiben 1977-ben alakult meg a honismereti klub s akkortól kezdte a település múltját kutatni Mátyás István tősgyökeres helyi polgár, aki ma már 81 éves, de a múltidéző tevékenységét változatlan kedvvel folytatja (ZH).

2-án: Pácinban a Bodrogközi Kastélymúzeumban március 27-én tanácskozást tartottak mind a magyarországi, mind a szlovákiai Bodrogköz helytörténeti és néprajzi kutatásának, a feltárt anyag publikálásának lehetőségeiről (ÉM).

3-án: Április 5-én honismereti délutánt rendez a szigetújfalui Német Nemzetiségi Kultúregyesület, ahol a község helytörténetéről folytatnak eszmecserét (PMH). – A lőrinci tájház gyűjtést szervez. Régi mezőgazdasági eszközöket, szürettel kapcsolatos tárgyakat, parasztkocsit szeretnének kiállítani (NéH). – A szigetvári Bosnyák Hagyományörző Klub húsvét hétfőjén bosnyák ünnepi szokásokat felelevenítő programokat szervez (DN). – A szegvári falumúzeum alapjait Jaksa János tanító vetette meg az 1948. évi centenáriumi gyűjtés idején. Halála után Kovács Lajos, a helybeli iskola fizikatanára tovább gyarapította a teljességre törekvő helyi gyűjteményt, amely ma mindenki részére megtekinthető (CsMH). – Győrşagon évek óta színvonalas nevelőmunkát folytat a 12 tagú testület. Elsősorban a szülőföld szeretetére, a népi kultúra hagyományápolására törekednek nem csekély eredménnyel (KA).

4-én: Korhú öltözetet viselő lovas huszárok indultak el 3-án Jászjákóhálmáról, hogy végigjárják az 1848-as dicsőséges tavaszi hadjárat útvonalát. A szervezők, résztvevők között ott találjuk a

Hagyományörző Gyermekszövetséget (PH). – Hagyományteremtő Árpád-napokat tartanak Üllön, mely település névadója Árpád harmadik fia. (MoH).

6-án: Több hónapig zárva volt a gyömrői tájház, amelyet március 15-én ismét megnyitottak (PMH).

7-én: Huszonöt éves a szolnoki Vásárhelyi Pál Közgazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskola Honismereti Szakkör. Dr. Dienes Erzsébet tanárnő irányításával ma is a Jászokúságra kiterjedő néprajzi gyűjtő- és feldolgozó munkát veszik programjukba. (SzMN).

8-án: A Hagyományörző Gyermekszövetség első Kossuth-expedíciójának keretében az ország minden részéből április 12-én gyermekek érkeznek Sárospatakra, hogy a Nemzeti Halomra letehessék a magukkal hozott szülői földet. (ÉM).

11-én: Márciusban magánszemélyek hozták létre a Házi Jenő Honismereti Alapítványt, melynek célja Sopron és az egykori Sopron megye múltjához, hagyományos értékeihez való kötődés erősítése, honismereti, helytörténeti kutatások támogatása, valamint az ezeket összegező könyvek, folyóiratok kiadásának segítése. (KA).

13-án: A gesekeráti általános iskola helytörténetész diákjai régi dülök neveit gyűjtik, történetüket kutatják szülőfalujukban, továbbá Sárfimúzeumban, Telekesen, Halastón s e községek környékén. (VN). – A Monor és Környéke Ipartestület, a helytörténeti kör és a városi könyvtár a település iparának és kereskedelmének történetét bemutató kiállítást szervez a Monori májusi napok keretében (PMH).

14-én: A kárpátaljai Dobóruszkához közeli Sislóc község általános iskolája Dobó István nevét szeretné felvenni, ezért Magyarországról Dobó-

relikviákat, dokumentumokat kérnek (NéH). – A műemléki világnap alkalmából ünnepséget rendezett a Szigetvári Baráti Kör, mely során e témához kapcsolódó előadások hangzottak el (DN).

16-án: Két egyháztörténeti múzeum nyílik a Tisza-tó térségben. Tiszainokán a református paplak két szobáját rendezik be, Tiszaörsön, a Teme-tődombon álló kápolnában helyezik el a katolikus egyháztörténeti emlékeket (PMH). – Mád 48-as szabadságharcos gyermekhőse, Koroknay Dániel emléktáblája előtt tisztelegtek a Kossuth-expedíció résztvevői. (EM).

18-án: A nagyenyedi öregdiákok találkozására sikerült összegyűjteni és kiadásra előkészíteni több kéziratot: szervezeti szabályzatot, alapítványi szabályzatot, diáknótákat, az iskola történetét (PN).

19-én: Koszorúzással egybekötött emlékezést tart a Borsod-Abaúj-Zemplén Budapesti Baráti Köre a Kálvin téri református templomban dr. Almássy Balogh Pál és Fáy András tiszteletére. Az emlékbeszédet Nagy Károly a megyei honismereti bizottság elnöke tartja. (VH).

21-én: Az idén is megrendezték Hántán a hűsvéti tojásgurító versenyt, csaknem ezerfős közönség előtt. Műsorról a helyi pávakör gondoskodott (DL).

22-én: Körmend készülődik a 750 éves évfordulójára. Sikeres volt a városalapító IV. Béla király szobortervére meghirdetett pályázat, rövidesen rajzpályázatot írnak ki gyermek és ifjúsági kategóriában, folytatják a város múltját ismertető előadás-sorozatot (VN). – Három éve alakult meg – a világörökség védelméről szóló nemzetközi egyezmény mintájára – a hazai nemzeti örökség sorsát figyelemmel kísérő Nemzeti Örökség Bizottság, amely a Honismereti Szövetség tagszervezeteként működik (UM).

23-án: Aldebrő-születésnap készülődés közben – ritka leltre talált. Egy 1714-ből eredő, fémtokba zárt, díszes, színes iníciaival kezdődő, kutyabőrre írt, nemesseget adományozó oklevélre lelték, melynek mintegy tíz centiméteres viaszpecsétjét külön fából faragott tok őrzi (NéH). – Móricz Zsigmond halálának ötvenedik évfordulójára országos eseménysorozattal készül a Móricz Zsigmond Emlékbizottság. Többek között eddig háromszáz iskola jelezte a Móricz-vetélkedőn való részvételt. (MN).

24-én: A Tájak-Korok-Múzeumok hatvani tagcsoportja fórumot tartott Demény Dittel Lajosnak a város műemlékeiről szóló kiadványáról (NéH). – Az Emberért és Miskolcért Alapítvány kuratóriuma kibővített ülésén megállapították, hogy a honismeret, a hagyományápolás, a helytörténet s a környezetvédelem témakörben továbbra is nagy a miskolci patrióták pályázati részvétele (EM). – 1994-ben emlékeznek meg Sümegen Kisfaludy Sándor halálának 150. évfordulójáról. A múzeum szeretné, ha erre az időre a Kisfaludy-kutatás egyik legteljesebb adattárral rendelkező intézménnyé válna, amelyhez az amatőr kutatók s a hivatásosak közreműködését kéri. (NaV). – A Józsefvárosi Helytörténeti Csoport, a fővárost ismertető sorozata keretében, a Kertészeti Egyetem arborétumába szervez sétát (PH).

25-én: Fogadóképes Hajdu-Bihar megye egyetlen kovácsmúzeuma Biharnagybajomban. Létrehozója s majdnem minden egyes kiállított szerzőszámnak tulajdonosa a 80 éves Nemes Antal, aki apja mesterségét folytatta. (HBN). – Pápán megnyílt a Népviselet Martoson című kiállítás a cseh-szlovákiai Dunamenti Múzeum és a pápai Képfestő Múzeum közös rendezésében (NA).

27-én: Az elekiek Baráti köre fennállásának első évfordulóján már bemutathatták a helyi gyűjtésük eredményét a hajdani eleki kultúráról. Kár, hogy az értékes anyag – helyi tájház híján – visszakerült a családokhoz (BMH). – Befeződött a Hajdunánási kulturális napok című programsorozat, amelyet a szervezők elsősorban a tanulóifjúság helytörténeti ismereteinek gyarapítására kezdeményeztek (HBN).

28-án: Mágocs kétszáz évvel ezelőtt mezővárosi rangot kapott. Az ünnepi programok között tervezik, hogy a község életéről, gazdaságáról, népművészetéről tanulmánykötetet szerkesztenek, amelyet eljuttatnak minden mágoesi s onnan elszármazott családnak (SH). – A pesthidegkúti helytörténeti kör a település temetőiről megmaradt emlékeket mutatja be a Petőfi Művelődési Házban (PH). – Jónás József fuvaros, a nemrég vásárolt szirákú öreg parasztházának padlásán 184 régi dokumentumra bukkant. Az egyik okmány 1751-ből való. (BMH).

29-én: Német János, az 1941-ben felesküdött honvéd nehéz körülmények között őrizte meg a csapatzászlót, amelyet negyvennégy esztendei vakondélet után, 1989. március 14-én bontottak ismét ki a Hősök terén (UM). – Négy levelezőlap-alapozta meg Mária-gyűjteményét Kátai Géza római katolikus plébános 1978-ban, ma már az egész földkerekségről gyűjt. (PMH). – A Csongrád Megyei Honismereti Egyesület ülést tartott. Először Vecsernyés János megyei titkár számolt be a szövetség és a megye kapcsolatáról, majd dr. Juhász Antal, a megyei egyesület elnöke a mór-halmi centenáriumi elképzeléseket ismertette. Egy megyei-városi honismereti vetélkedősorozatra is tett javaslatot (DM).

Május

2-án: Magyarország az én hazám elnevezésű hagyományos honismereti vetélkedőt az idén is megrendezték Budapest, a Machwarth András Vasútközelkedési Szakközépiskolában, ahol az első helyezést a székesfehérvári Árpád Szakképző nyerte el (FMH).

7-én: A pécsváradai községkrónikát immár húsz éve a jelenlegi körjegyző dr. Kófiás Mihály írja, részleteiben is igen gazdag tartalommal (DN). – Helytörténeti monográfia készül Pest megye egyik legrégebbi településének, Tápíószentmártonnak a bemutatására, melynek összeállítására dr. Fehér György és dr. Soós István kutatók kaptak megbízatást. (PMH). – A mezőcsáti Helytörténeti és Néprajzi Diák-munkaközösség egy év alatt csaknem 280 oldalnyi helytörténeti-helyismereti tényanyagot gyűjtött össze (EM).

8-án: Kétnapos tudományos konferenciát rendeztek Biatorbágyon a község első írásos említésének 800. évfordulója alkalmából. (PMH).

9-én: A szederkényi Honismereti Egyesület Évkönyve – a település jellegét figyelembe véve – két nyelven jelent meg (DN).

11-én: A hatvani művelődési központban a helytörténeti előadás-sorozat keretében Németi Gábor múzeumigazgató Hatvan fejlődése a török kiűzése után 1848-ig címmel elemzi a régmúlt időket (HMH).

12-én: Magyar néprajzkutatók tanácskozása Vácon, ahová Kárpátjáról, Erdélyből, a Vajdaságból, Burgenlandból és Szlovákiából is érkeztek szakemberek. Bemutatásra került a Néprajzi Látóhatár című szakfolyóirat, amely elsősorban a határon túli néprajzkutatóknak teremt fórumot. (ÜM).

13-án: A vaskúti németiség betelepítésének 250. évfordulójáról nagyszabású ünnepsorozattal emlékezik meg a község, ahová hétszáz küldöldi vendéget várnak (PN).

15-én: A mosoni és magyarvári temetőben immár hatodik éve gondozzák a Hunyadi Mátyás Szakmunkásképző Intézet kollégiumának diákjai az első és a második világháború síremlékeit, valamint a hadifogolyosírokat (KA). – A Budapesten működő Debreceni Baráti Kör tagjai szülővárosukban városnéző és műemléki sétát rendeztek Szamosújvári Sándor vezetésével (HBN).

16-án: Egy több évtizeden át őrzött, kézi himzésű, Szűz Máriát és karján a kisdedit ábrázoló postászászló felszentelési ünnepségen – Szekszárdon – dr. Tóttós Gábor helytörténész idézte fel a zászló történetét (NéT). – A Hagyományörző Gyermekszövetség egyik tagozata, az Árpád népe mozgalom a Vereckehágón bontott zászlót több száz hazai és kárpátaljai gyerek részvételével (PH).

20-án: A történelem és a honismeret iránt érdeklődő felső tagozatos általános iskolás tanulóknak szervez tábort a megyei művelődési és ifjúsági központ Velemben (VN).

25-én: Krupa András néprajzkutató vezetésével szlovák honismereti tábor nyílik Tótkomlóson. (BMH). – A megyei honismereti egyesület Mesztegyenyőn rendezte meg soron következő összejövetelét, ahol bejelentették, hogy idén hat tábort szerveznek (SH).

29-én: A körmendi Csaba József Honismereti Egyesület és a Megyei Honismereti Egyesület rendezésében honismereti napot tartanak, ahol áttekintik a megye és Körömdéi mozgalmi teendőit. (VN).

30-án: Emléktáblát lepleztek le Balatonfüreden dr. Zákonyi Ferenc tiszteletére, aki „A Balaton világának feltárására, jó hírének terjesztésére szentelte egész munkás életét” (SH).

Június

3-án: Szentmártonkátán a Községtörténeti Baráti Kör az általa két évvel ezelőtt megnyitott helytörténeti kiállítás anyagát Hajnal Mihály munkáival – saját készítésű hegedű, kézi szövőszék stb. – bővítette, akinek emléket ilyen módon is meg kívánják őrizni. (PMH).

4-én: Alsógallán helytörténeti kiállítás nyílt, amely a XVIII. század eleji német betelepítésektől kezdve, a bányászat kialakulásán keresztül napjainkig mutatja be a ma már városrész múltját (Ó). – Pro urbe Komárom-díjas Kecskés László, aki többek között feldolgozta a komáromi szekeresszék és a vízi molnárak történetét (Ó).

11-én: Balassák ösi fészket a kékői várat, s az alsó várkastélyt felújítják, s így remélhető, hogy idővel az érdeklődő turisták is megtekinthetik (NMH). – Szalay Attila, a győri Ortutay Gyula Általános Iskola tanára honismereti programot készít az alapantervhez. (KA).

12-én: Nemzeti emlékhelyet alakítanak ki Nagykőrösi honfoglalás 1100. évfordulója tiszteletére. A hajdani huszárlaktanyát huszármúzeummá rendezik be, ahol a sok dicsőséget szerzett lovas katonák relikviáit mutatják majd be (HMH). – A pécsi Helyi Művelődési Házban a baranyai községek sorra bemutatkoznak. Az első a kelet-mecseki falu, Magyareregny volt. (ÜDN).

13-án: Két monográfia – Mátészalka története és Mátészalka néprajza – megjelenése alkalmából tudományos tanácskozást tartottak Mátészalkán (KM). – Sióagárdon a második világháborús emlékmű felállításának a megszervezésére létrehozott bizottság, miután feladatát teljesítette, átalakult helytörténeti bizottsággá (NéH).

15-én: Győrzsámolyon van egy nyugdíjasklub, amely nyáron tíz napon át vendégül látja a pécsi egyetemisták által szervezett helytörténeti tábort. A fiatalok a helytörténeti múzeum létrehozásában segítenek (KA).

16-án: A tiszaföldvári pedagógusok két nagyszabású rendezvényt hirdettek meg 1996-ra. A magyar nyelvterületen élő diákok részére vetélkedőt szerveznek történelmünk kezdeti időszakáról, s egy lovastúrát terveznek a Volga–Káma folyók vidékéről Budapestre. (ÜM).

18-án: Szegvár lesz a színhelye a Csongrád megyei honismereti diáktábornak, amelyet dr. Marjunucz László főiskolai adjunktus vezet (DV).

22-én: A dáki Szülőföld Baráti Kör a Batthyány ősök nyomában című, évente megrendezésre kerülő kirándulások sorában idén Cinkotára utaztak, ahol többek között a Corvin Helytörténeti Klub vendégei voltak (Na).

24-én: A Szent Iván-napi szokásokat Mesztegyenyőn Kövesdi Tiborné szakkörvezető élesztette újjá (SN).

25-én: A Honismereti Kör szervezésében a Városvédő Egyesület egyetértésével és támogatásával meg kívánják jelölni egy várkapuval azt a helyet, ahol hajdan Kanizsa vára állt. (ZH).

Derzsi Ottó

A figyelt újságok:

Békés Megyei Hírlap BMH; Csongrád Megyei Hírlap CsMH; Délmagyarország DM; Délvilág DV; Dolgozók Lapja DL; Dunántúli Napló DN; Észak-Magyarország ÉM; Fehér Megyei Hírlap FMH; Hajdú-Bihar Megyei Napló HBN; Heves Megyei Hírlap HMH; 24 óra Ó; Kelet-Magyarország KM; Kiszálfa KA; Magyar Nemzet MN; Monori Hírlap MoH; Napló (közép-dunántúli lap) Na; Napló (Veszprém) NaV; Népújság (Heves) NéH; Nógrád Megyei Hírlap NMH; Pest Megyei Hírlap PMH; Pesti Hírlap PH; Petőfi Népe PN; Reggeli Délvilág RD; Somogy Hírlap SH; Somogyi Néplap SN; Szabad Föld SzF; Szolnok Megyei Néplap SzMN; Tolnai Népújság TN; Új Dunántúli Napló ÜDN; Új Magyarország ÜM; Új Néplap UN; Vas Népe VN; Vasárnapi Hírek VH; Zalai Hírlap ZH;